

מטעמי תורת זילים

פרשת ויקהל – סילוק כוחות הרע בשבת קודש

התורה הזהירה על שמירת השבת שנאמר "ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש לה' כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת: ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורתם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפשו" (שמות לא, טו – יז). והוסיפה התורה ציווי מיוחד על איסור הדלקת אש בשבת שנאמר "לא תבערו אש בכל משבתים ביום השבת" (שמות לה, ג).

ויש להבין, מדוע התורה הקדושה הזכירה את 'איסור הדלקת האש' בנפרד משאר איסורי עשיית המלאכות שביום שבת קודש?

השבת הראשונה מנעה את יצירת גופם של השדים שהיה מביא חורבן

הקב"ה ברא את צורתם של השדים (מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו סוף פרק יג ד"ה ואם מה שאמרנו) **כלומר את נשמתם** (עפ"י בראשית רבה ז, ה), **בראשית הבריאה רגע לפני כניסת שבת קודש** (מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו סוף פרק יג ד"ה ואם מה שאמרנו). **ולא הספיק להיברא להם גופות עד שהתקדש יום השבת** (יילקוט דודי פרשת בראשית ד"ה 'וכשברא הקב"ה את העולם' בשם הרקנאטי) **והם נשאו בלי גוף** (עפ"י בראשית רבה ז, ה). **וכך השדים היו בריאה גרועה וחסרה מאוד** (מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו סוף פרק יג ד"ה ואם מה שאמרנו) **כי לא התגלמו ונשאו חסרים** (יצרור המור' לר' אברהם סבע פרשת בראשית ב, ג ד"ה וכן רמז בזה) **ופגומים** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי הנל). **וזה הטעם שכאשר נרמזו השדים בתיבה "הימים" שבפסוק "הוא ענה אֶשֶׁר מָצָא אֶת הַיָּמִים בַּמַּדְבָּר בְּרַעְתּוֹ אֶת הַחֲמִירִים לְצַבְעוֹן אֲבִירִי"** (בראשית לו, כד), **נכתבה התיבה כשהיא חסרה את האות י' כנגד חסרונם של השדים מששת ימי בראשית** (יצרור המור' לר' אברהם סבע פרשת בראשית ב, ג ד"ה וכן רמז בזה).

עשיית השדים לא נגמרה (יצרור המור' לר' אברהם סבע פרשת בראשית ב, ג ד"ה וכן רמז בזה) **וכיון שלא הושלמו למטה אז גם לא הושלמו למעלה. ונשאו השדים מכוסים מעיני בני אדם ועומדים להרע להם** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי הנל). **לכן בסוף מעשה עשיית ששת ימי בראשית נאמר "ויברך אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשֵׁהוּ כִּי בּוֹ שָׁבַת מַלְאָכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת"** (בראשית ב, ג) **שנכתבה התיבה "לעשות" למרות שהיה ראוי להיכתב "אשר עשה אלקים", אלא לימד כי לא נשלמה אז מלאכת השדים ונשאו חסרים** (יצרור המור' לר' אברהם סבע פרשת בראשית ב, ג ד"ה וכן רמז בזה). **ועוד שהתיבה "לעשות" פירושה שסיים 'בלי עשייה' גמורה של גוף לשדים, כי האות ל' מתפרש מלשון 'לא' וכמו שדרשו רבותינו בפסוק "זאת התורה לעלה למנחה ולחפאת ולאָשֶׁם"** (ויקרא ז, לו) **כי כל העוסק בתורה אינו צריך לָא עולה ולא מנחה ולא חפאת ולא אשם** (ראה גמי מנחות דף קי ע"א בשם רבא) (אור החמה' על זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה 'ברא אלקים לעשות' מהרמ"ק).

הקב"ה היה יכול לברוא את גופם של השדים מוקדם, וגם אם לא הרי שאין הזמן הסמוך לשבת מעכב את ידו – **אלא שבכוונה תחילה ברא את נשמת השדים ביום שישי סמוך לשבת, לפי שרצה כי זכות השבת היא זו שתמנע את בריאת גופותיהם ועל ידי כן לא יחריבו את העולם** (נ"ע) **הדעת טובי לר' חיים ויטאל ליקוטם אות קנה והודפס בירושלים שנת תשס"ח מכתב יד קודשו). וזה נרמז בפסוק "בְּרַגְעַ קֶטָן עֲצַבְתִּיךָ"** – **סמוך לשבת בבריאת השדים, אך מיד "ויברחמים גדלים אֶקְבָצֶךָ"** **עם קדושת השבת שמנעה את עשיית גופם** (פירוש יואל משה' על מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו סוף פרק יג ד"ה ואם מה שאמרנו) **וגם הוא יתברך שמו הכניס את נשמות השדים שכבר נבראו אל נקב 'תהום רבה' במשך ליל שבת ויום שבת. וכשיצאה קדושת השבת ויצאו וראו השדים שעדיין לא הושלמו, הם החלו לשוטט לכל צד כדי להתלבש בגוף אחר, אך לא יכלו** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה בתר דאתבריא). **ומאז השדים בורחים מפני קדושת השבת אל הרי החושך** (יצרור המור' פרשת בראשית ב, ג ד"ה ולכן הם בורחים).

כוחות החיצונים נטמנים ומתחבאים ב'תהום רבה' מחמת כבוד השבת

בכל יום שישי יש התגברות של הס"מ וכל כוחות הרע להתגבר ולשאוב מן הקדושה. כי ביום שישי של ימי בראשית גבר כוחו של הס"מ לפנות את אדם הראשון, ואז גם סמוך לשבת נבראו השדים (אור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה 'כדן אתפטי ממחרתינו, נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א אות א בשם מהר"ח"ו). **ולצורך כך הס"מ** (הגהות מהר"ח"ו על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א אות א, נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א אות א בשם מהר"ח"ו) **הולך ולוקח את כוחם של שבעים שרי אומות העולם המושלים בעולם הזה ומדביקם בטומאה כדי להגביר את כוחו** (נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א אות א בשם מהר"ח"ו), **ויחד הם נעשים מעין 'מדורת אש' רוחנית הלוהטת מכל הצדדים** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"א ד"ה תא חזי ביומא שתייתה). **ואז לקראת ערב היא מנסה לעלות למעלה יחד עם עוד 'קליפות' טמאות** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא עי"ש בהרחבה) **שרוצות לעלות אל הקדושה** (טוב הארץ' לר' נתן שפירא על משנה מסכת כלים דף ד ע"ב ד"ה צריך לדעת מה).

באותה שעה ישראל מתקנים את 'כבוד השבת' (מקדש מלך' לר' שלום בוגלו על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ת"ת ביומא) שהם שולחנות השבת וסעודות השבת (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתייתה) **כל אחד ואחד לפי עניינו, וזה גורם שיוצאת 'שלהבת' אחת שהיא מצד החסד** (מקדש מלך' לר' שלום בוגלו על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ת"ת ביומא) **ומתחת כסא הכבוד** (טוב הארץ' לר' נתן שפירא על משנה מסכת כלים דף ד ע"ב ד"ה צריך לדעת מה) **ויורדת מלמעלה למטה כדי להכניע את הסטרא אחרא ולהזיק אותה** (טור פטדה' ר' חיים הכהן מארס צובא תלמיד מהר"ח"ו סימן רמז אות ו ד"ה ועוד אני מדבר) **והיא מכה את 'מדורת האש'** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתייתה) **שנאמר "אש לפניו תלף ותלהט סביב צָרְיוֹ"** (תהלים ג, א) (מקדש מלך' על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ורבינו הקדוש, ידבר בעתו לר' ששון בן מרדכי שנודק מבבל ליום שישי דף פג ד"ה רבה ע"ה היה יושב על כסאו) **ושולטת במדורה אשר נכנעת בפניה** (אור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ביומא שתייתה' מהרמ"ק).

אז השלהבת מורידה את 'מדורת האש' (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתייתה) **ושאר הקליפות, והן נופלות ויורדות** (טוב הארץ' לר' נתן שפירא על משנה מסכת כלים דף ד ע"ב ד"ה צריך לדעת מה) **אל נקב** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתייתה) **שהוא מעין חלון** (דרך אמת' לר' חיים ויטאל על הקדמת זוהר דף יד ע"ב אות ג) **ב'תהום רבה'** (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה תא חזי ביומא שתייתה) **שהוא תהום התחתון ביותר והגדול שבשבעת התהומים ונמצא מתחת שבעת הארצות** (אור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה 'יאש מתלקחתי מרי חיים ויטאל', **ושם נגזזות אותן 'הקליפות' החיצוניות** (דרך אמת' לר' חיים ויטאל על הקדמת זוהר דף יד ע"ב אות ג, 'זכר דוד'

לרי' דוד זכות ממדינת מאמר שלישי פרק יב דף סו ע"ב ד"ה יאחרו ההכנה). ועל מקום זה אמר דוד המלך **מִשְׁפָּטָךְ תִּהְיוּ רַבָּהּ** (תהלים לו, ז) **כי התיבה "תהום" היא אותיות 'המות' רחמנא ליצלן** (נעמק המלך לרי' נפתלי הירץ שער כדור הטהירו פרק שישי ד"ה הכדור הזה. וספר 'דבר בעתו' ליום השישי דף קכ ד"ה 'יבפרחו רשעים' הביא שה' הוא זה שמקשה את 'הקליפות' כל ערב שבת מחדש כבר אלפי פעמים לנסות לעלות לקדושה, וזה כדי להשמידם ולכלותם מעט מעט וגם להרחיקם הרבה מן הקדושה עיי"ש).

הסטרא אחרא מקטנת את עצמה ונטמנת בנקב 'התהום רבה' במשך כל ליל שבת ויום שבת (הקדמת הזוהר' דף יד ע"ב ד"ה דהא כדן חמאת) **עם כל שאר 'החיצונים'** (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה בליליא דשבתא) **ושם נסגר עליהם פי התהום שלא ייצאו כל השבת** (יטוב הארץ' לרי' נתן שפירא על משנה מסכת כלים דף ד ע"ב ד"ה צריך לדעת מה, 'ילקוט ראובני' פרשת יתרו כ, יא אות קעה ד"ה ידוע כי רע' בשם 'יטוב הארץ'). **ועל ידי כן מתבערים 'החיצונים' מכל המדורין ומכל העולמות** (יאור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה 'ביומא שתינתא' מהרמ"ק), **ובכללם כל הרוחות והשדים וכל צד הטומאה שכולם נכנסים לנקב של 'התהום רבה' עם התקדש השבת** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי אתקדש יומא) **ואין להם אפשרות לשלוט** (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה בליליא דשבתא) **והם נחים מרוגזם כל יום השבת** (יאור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה 'ביומא שתינתא' מהרמ"ק) (ובזוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה 'בליליא דשבתא' כתב שרק המזיק 'אסימון' רשאי להיות לזרה בהעלם בליל שבת ואחר כך גם הוא נטמן בנקב 'תהום רבה' עיי"ש. וביאור החמה' על הקדמת הזוהר דף יד ע"ב ד"ה 'ידחד דזכותא' ממהר"ח"ו שהביא כי הוא שזה שמזיק את בני האדם בליל שבת).

לכן כל אדם צריך לרחוץ בערב שבת את פניו ידיו ורגליו במים חמים כי על ידי כן מעוררים את 'השלהבת' (יטור פטדה' לרי' חיים הכהן תלמיד מהר"ח"ו על שו"ע או"ח הלכות שבת סימן רס אות א ד"ה לרחוץ פניו ידיו ורגליו, 'יטור פטדה' הלכות שבת סימן ס אות א ד"ה הנה מבואר מדברי, 'יטור פטדה' על שו"ע או"ח הלכות שבת סימן רסז סעיף א ד"ה אין שם נפילת אפים) **לצאת ולהוריד את 'מדורת האש' לתוך נקב 'תהום רבה'** (יטור פטדה' הלכות שבת סימן ס אות א ד"ה הנה מבואר מדברי) **ולהכניע אותה. וגם אם אדם טבל לכבוד שבת צריך לשוב ולרחוץ פניו ידיו ורגליו** (יטור פטדה' על שו"ע או"ח הלכות שבת סימן רסז סעיף א ד"ה אין שם נפילת אפים) **בחמין, אחרי הטבילה** (מקדש מלך' לרי' שלום בוזגלו על זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה ורבני הקדוש). **כי המים הם חסד ומתחממים בשלהבת האש בעולם הזה על ידי כן מתעוררת גם 'השלהבת' מצד החסד העליון לדחות את הקליפות ל'תהום רבה'** (דבר בעתו' לרי' ששון בן מרדכי שנדוך בחלק 'ליום השישי' דף קכב ד"ה אחר הטבילה ירחץ). **וכך היה מנהגו של ר' יהודה בר אלעאי בערב שבת שהיו מביאים לו כלי מלא במים חמים והיה רוחץ פניו ידיו ורגליו** (ראה גמ' שבת דף כה ע"ב) (דבר בעתו' לרי' ששון בן מרדכי שנדוך בחלק 'ליום השישי' דף קכב ד"ה אחר הטבילה ירחץ).

ישראל שְׂמוּרִים בשבת ואין שטן ואין פגע רע שכולם ב'תהום רבה'

כיון שכל הרוחות הרעות והמקטרגים הרעים מסתלקים מהעולם ביום שבת (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה כיון דהא), **לכן לא צריך להתפלל בשבת על השמירה של ישראל** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש) **כמו שנוהגים לומר בברכת השכיבו בתפילת ערבית של ימי החול 'יושמור צאתנו ובוֹאֲנֵנו'** (יאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה יכד אינון מהרמ"ק) **וגם לא לחתום "שומר את עמו ישראל לעד אמן", כי זה נתקן לימי החול שצריכים שמירה מפני 'החיצונים'** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש) **היות שהשדים והמקטרגים נמצאים בממשלתם** (ירקאנטי' על התורה דף כו ע"ב פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות). **אך בשבת קודש ישראל כבר שְׂמוּרִים** (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה כיון דהא) **על ידי 'סוכת שלום'** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש) **שהיא השכינה הקדושה** (עפ"י יאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה יכד אינון מהרמ"ק) **הפורסת כנפיה עליהם** (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה כיון דהא) **ועל העולם ושומרת אותו בכל הצדדים** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש) **מכל רע** (זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה כיון דהא).

אם האדם מתפלל על השמירה בשבת הרי הוא פוגם בכבוד המלך שנמצא בחברתו ואשר שומר אותו מכל דין ופחד, ומבקש לו שומר אחר (יאור החמה' על זוהר פרשת ויקהל דף רה ע"א ד"ה יכד אינון מהרמ"ק). **והוא משל לרועה צאן שכל זמן שהצאן במדבר בין הזאבים אז מתפלל על שמירתם, אבל כאשר הצאן בעיר אינו מתפלל על שמירתו. וכך ישראל אינם צריכים בקשה לשמירתם כשנמצאים תחת ממשלתו יתברך. ואדרבא, אם האדם מתפלל על שמירה בברכת השכיבו שבתפילת ערבית של שבת אז מורה שהשדים והמקטרגים הם בממשלתם ולא הוא יתעלה שמו** (ירקאנטי' על התורה דף כו ע"ב פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות). **לכן בשבת משנים את הנוסח ומבקשים בברכת השכיבו "וּפָרַשׁ עֲלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמָךְ וְכוּ' וּפָרַשׁ עֲלֵינוּ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עֵירָךְ סֶפֶת שְׁלוֹם בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַפּוֹרֵשׁ סֶפֶת שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ שְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלַיִם אֱמֵן". ומזכירים גם את העיר 'ירושלם' היות שהיא מְדוּר לִשְׁכִינָה, ומזמינים את השכינה לשרות עמנו ולהגן בעדנו כאמא המגינה על בניה** (זוהר פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה תא חזי כד אתקדש).

כל כוחות הדין נעלמים ואינם נראים במנוחת השבת (יאור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה 'לברכא על שא' ממהר"ח"ו) **ואינן יכולים לקטרג ולגרום לישראל שום רעה לפי שכולם שקועים בנקב של 'התהום רבה'** (מנחת יעקב' למח"י סרוק בביאור שירי קודש לסעודה שניה דף ט ע"ב מובא בספר 'חבל נביאים'). **לכן יש צורך גבוה שכל אדם יברך את בניו ובנותיו בליל שבת, כי אין שטן ואין פגע רע שיקטרג על הברכה לפי שכולם כבר נדחו בערב שבת** (מעבד יבק' בחלק שפתי רננת פרק מג ד"ה אמרו בפרק). **ועל כך אמרו רבותינו "באה שבת באה מנוחה"** (ראה רש"י בראשית ב, ב) **והוא בכלל העולמות** (עפ"י זוהר פרשת בראשית דף כא ע"א ד"ה וביומא דשבתא), **כי כל בעלי הדין עוברים ממנה** (שם משמואל' לרי' שמואל בורשטיין פרשת ראה שנת תרעד דף צב ד"ה ונאמר דוגמא זו) **והקב"ה שולט בה לבדו** (זוהר פרשת בראשית דף כא ע"א ד"ה וביומא דשבתא). **לכן נאמר על השבת "בִּינֵי וּבֵינֵי גֵנִי וְשָׂאֵל אוֹת הוּא לְעֵלָם"** (שמות לא, יז) **כי אין ביום השבת מחיצה של 'קליפות' בין הקב"ה לבין ישראל כדרך של ימי החול** (דבר בעתו' בחלק 'ליום שבת קודש' דף רעג ד"ה ואמר ביני ובין).

הרשעים בגיהנם נחים משריפתם ומהמשחיתים ביום שבת קודש

הקב"ה הבטיח הבטחה עולמית לישראל שהם יהיו שווים אל ההנהגה העליונה שנאמר **שִׁשְׁבֶּת הוּא לְה' כָּל מוֹשְׁבֵי־תֵיכֶם** (ויקרא כג, א), **כי היום הזה הוא שבת בכל העולמות ואפילו בגיהנם** (הרמ"ד וואלי ויקרא כג על הפסוק 'שבת היא לה'), **לפי שכאשר מתגלית קדושת השבת ואזורה בכל העולמות אזי 'הקליפות' מפחדות מפניה ומתכנסות לנקב של 'התהום רבה'. לכן גם בגיהנם מסתלק הדין** (יאור החמה' על זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה 'מלכא קדישא' מהרמ"ק) **ואש הגיהנם לא שולטת בו. וכיון שגם השר של גיהנם יורד אל שיפולי התהומות לנקב של 'תהום רבה', לכן כל הממונים בגיהנם אין להם עוד רשות וכוח כלל ביום השבת** (יאור החמה' פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה 'ואש מתלקחת' ממהר"ח"ו). **וכך אין שטן ואין מזיק שולט ביום השבת, ובכלל זה גם בגיהנם שלא שולט ולא שורף ביום הזה** (זוהר פרשת עקב דף רעג ע"א ד"ה 'יתרין ככרות בשבת' רעיא מהימנא), **כי אֲשׁוּ נִכְבַּית** (יטור פטדה' לרי' חיים הכהן סימן רנה אות א ד"ה אשר חז"ל הגידו, 'יטור פטדה' הלכות שבת סימן שא, יט ד"ה מי שהוא אסור).

הרשעים בגיהנם נחים ביום השבת (זוהר פרשת אמור דף צד ע"ב סוף ד"ה אמר רבי יהודה, זוהר פרשת מקץ דף קצו ע"ב ד"ה ועל דא תנינן, זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה בשבתי ובירחי) **יש להם חירות** (זוהר פרשת מקץ דף קצו ע"ב ד"ה ועל דא תנינן). **ואפילו אותם אלו שיורדים לגיהנם ואינם עולים ממנו** (נשמת חיים' לרי' מנשה בן ישראל מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה וממה שצריך עוד) **שהם 'הבא על אשת אישי' והמלכין פני חבירו ברבים' ויהימננה שם רע לחבירו'** (גמ' בבא מציעא דף נח סוף ע"ב בשם רבי חיננא) **גם להם יש מנוחה ביום השבת. לכן השבת נקראת 'עונג' כי היא תענוג העליונים והתחתונים** (נשמת חיים' לרי' מנשה בן ישראל מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה וממה

שצריך עזר). ומלאך דומה הממונה על הנפשות בגהינם מכריז עם כניסת השבת למשחית "הנח להם לרשעים האלו שינוחו!" ומניחין אותם כל השבת כולה (עפ"י נשמת חיים' לר' מנשה בן ישראל מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה 'וממה שצריך עזר' הרמב"ן בשער הגמול). ואז נפתחים השערים הפנימיים של גהינם ונשמות הרשעים יוצאות אל השערים החיצוניים (זוהר פרשת ויחי דף רלו ע"ב מההשטות סימן כא ד"ה תא חזי שבעה מדוריך), והן שותות ורוחצות ומצטננות במים (חיי אברהם' על טעמי המצוות אות קעז בשם רבינו בחיי).

יש בגהינם שלושה משחיתים המושלים תחת יד המלאך דומה ושם 'משחית' 'אף' ו'חימה', וכל שאר הממונים נמצאים תחתם ועושים דין בנפשותיהם של הרשעים. אותם שלושה משחיתים שולטים כל ימי השבוע מזמן תפלת ערבית ומענישים את הרשעים על שהיו במחשך מעשיהם הרעים בעולם הזה, וכיוון שהתחילו בלילה אז גומרים להעניש אותם גם ביום. והרשעים צווחין ואומרים "ווי! ווי!" ואין מרחם עליהם. התחלת עונשם של הרשעים בגהינם היא משנחשך הלילה ועל כך נאמר "מִפְּתַח בְּלִילוֹת" (שיר השירים ג, ח) (ורקנאטי' על התורה דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות) שהוא על הפחד שבגהינם (מדרש תנחומא' פרשת משפטים אות ו בשם רבי יונתן). לכן תיקנו שבכל ימי החול בשבוע יאמרו בתחילת תפילת ערבית פסוק להכניעם "והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפוא ולא יעיר קל חמתו" (תהלים עח, לח) לפי שכל שלושת המשחיתים נכללים בו "ולא ישחית" – כנגד משחית, "והרבה להשיב אפוא" – כנגד אף, "ולא יעיר קל חמתו" – כנגד חימה (ורקנאטי על התורה' דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות).

אך משעה שהתקדש ליל שבת מסתלק הדין מן העולם, וגם לרשעים בגהינם יש מנוחה ומלאכי החבלה אינן שולטים עליהם. לכן לא אומרים בליל שבת את הפסוק "והוא רחום יכפר עון" (תהלים עח, לח) (ורקנאטי על התורה' דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות) כי אין לשלושת המשחיתים רשות ושלטון ביום השבת לייסר את הרשעים (נשמת חיים' מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה וממה שצריך עזר) שהרי הם כבר הלכו והסתלקו לנקב של 'תהום רבה' קודם כניסת השבת (זוהר פרשת תרומה דף קלה ע"ב ד"ה ואסיר לעמא). ואדרבא אם יאמרו את הפסוק יתעוררו על ידו מלאכי החבלה (ורקנאטי על התורה' דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות) וישבו למקומם כמו ביום חול (זוהר פרשת תרומה דף קלה ע"ב ד"ה ואסיר לעמא). ועוד יש איסור לאומרו גם מפני כבודו של המלך המגן על הרשעים בשבת, וכדי להורות שהסתלק הדין מן העולם ואין רשות למחבלים לחבל. ומי שבכל אופן אומר בערב שבת את הפסוק "והוא רחום יכפר עון" (תהלים עח, לח) הרי הוא טועה גמור (ורקנאטי על התורה' דף כו ע"א פרשת וירא ד"ה ובספר היכלות).

אין מנוחה בגהינם ביום השבת לרשעים שחיללו אותה בעולם הזה

אש הגהינם אינה נכבית בשבת לאותם הרשעים שלא שמרו שבת בעולם הזה (זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה אבל נורא דגיהנם), ועל אף שמלאכי החבלה שובתים בשבת בגהינם ולכן אינם דנים ומכים ומצערים אותם, אך צער אש הגהינם עצמו אינו נח להם (יאור החמה' על זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה 'דינין סלקין מהרמ"ק) והם נידונים אפילו בשבת (ראשית חכמה' שער היראה פרק יג מסכת גהינם ד"ה ובוזרה אמר שיש) ואין להם מנוחה (יסור פטדה' על שו"ע סימן רנה אות א ד"ה אשר חז"ל הגידו) לעולמים (מעבר יבק' בחלק שפתי רננות' פרק טל ד"ה ואמרו כי באותו), שתולעתם שבגופם לא מתה בשבת וגם האש שבנפשם לא נכבית בגהינם (יע' הדעת טובי' לר' חיים ויטאל פרשת בראשית דף מח ע"א ד"ה 'ואפי' חייבי גהינם' מהרמ"ק). ואוי לאותם ישראלים מחללי שבתות שאין להם מנוחה אפילו בשבת (מעבר יבק' בחלק שפתי צדק פרק יב ד"ה ובפרשת תרומה). וכמו שהם לא זכו לשמור את השבת בעולם הזה אלא היו מחללים אותה בפרהסיא כך הם לא שומרים את השבת בעולם העליון ואין להם מנוחה (זוהר פרשת תרומה דף קנב ע"ב ד"ה בשבתי וברחל).

ישראל הצטוו "לא תבערו אש פל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת" (שמות לה, ג) כי אם הם מבעירים אש בשבת בעולם הזה אז כנגד מבעירים באש את מקום מושבם בגהינם, שהרי לכל אחד יש מקום אפשרי בגהינם (כסא דוד' להחיד"א דרוש כד ד"ה 'רבינו אפרים' בשם אלשיך הקדוש). וזה כוונת הפסוק "לא תבערו אש פל מִשְׁבְּתֵיכֶם" שלא תהיו גורמים להבעיר את כל מושבותיכם בעולם הזה ובעולם הבא בסיבת חילול "יום השַׁבָּת" (יע' הדעת טובי' פרשת ויקהל ד"ה התורה נאמר עליה). לכן הפסוק חזר ושנה דווקא את איסור ההבערה בשבת להגיד כי במעשיו של האדם גורם שמקומו המזומן לו בעליונים יבער (יסור פטדה' סימן רנה אות א ד"ה אשר חז"ל הגידו) אפילו ביום שבת עצמו (יע' הדעת טובי' פרשת ויקהל ד"ה התורה נאמר עליה). ובזה נמצא שהעושה חטא בשבת חמור יותר מביום חול, כי האש בגיהנם נח בשבת והוא גורם להבעירו (כסא דוד' להחיד"א דרוש כד ד"ה 'רבינו אפרים') לכן גם עונשו יהיה להישרף בגהינם ביום השבת (תיקוני זוהר' תיקון דף כד סט ע"ב ד"ה ובשבת גהינם לא שלטא. אמנם ראה 'זוהר חדש' פרשת בראשית דף כב ע"א ד"ה 'תא חזי אמרי' בדעת רב הונא שיש גם למחללי שבת מנוחה בשבת בגהינם והם נענשים כפליים ביום שישי כנגד יום השבת. עיי"ש).

וכאשר נשרפים הרשעים מחללי השבת בגהינם, אז סירחון שֶׁרְפָתָם עולה דרך חלון אחד ומגיע לאפם וחוטמם של הנשמות בחומות גן עדן, הנמצאות שם כי לא קיבלו עדיין את עונשן ולא תוקנו לגמרי. וכשהן מריחות את הריח ההוא הן יוצאים תמהות מתוך חומות גן עדן לראות את הפלא ההוא ולהבין מי הם הרשעים שגרמו להבעיר את אש הגיהנם בשבת קודש (יע' הדעת טובי' על התורה לר' חיים ויטאל פרשת ויקהל ד"ה התורה נאמר עליה). ויש מלאך חבלה אחד ששמו סנטריא"ל (זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה ואינון חייבין) והוא מלשון 'סנטר' כלומר שוטר, המכה והורג וממונה על אלף רבבות מלאכי חבלה (יאור החמה' על זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה ר' יוסי אמר מהרמ"ק) אשר מוציא את כוח גופו (יאור החמה' על זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה ר' יוסי אמר מהרמ"ק) של אותו הרשע מחלל השבת מהקבר, ועמו כוח צער התולעים ומביאו לגהינם. ואז מכריזים על שחילל שבת "זהו פלוני הרשע שלא חש לכבוד קונו, וכפר בהקב"ה ובכל התורה כולה!" והוא מתבייש לעיני כל (זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה ואינון חייבין).

ובאותו יום יש רשות לרשעים ששמרו שבת ונחים מהגהינם ללכת ולראות את צערם של אלו שחיללו את השבת (יאור החמה' על זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה 'דינין סלקין מהרמ"ק) השקולה כנגד כל התורה. והם יכולים לראות את בזיון גופם (זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה ואינון חייבין) ואת שרפתם באש בלי מנוחה (מעבר יבק' בחלק שפתי רננות' פרק טל ד"ה ואמרו כי באותו) כפי שהם נענשים 'מדה כנגד מדה' על שעברו על התורה שהיא 'אש' (זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה רבי יוסי אמר) שנאמר "מימינו אש דת למו" (דברים לג, ב) (מדרש תנחומא' פרשת נח אות יא). ועל כך נאמר "וַיִּצְאוּ וַיִּרְאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלְעֵתָם לֹא תָמוּת וְאֲשֶׁם לֹא תִקָּח וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בְּשָׂר" (ישעיה סו, כז), כלומר הרשעים שנחים ביום השבת יוצאים לראות "בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי" אשר חיללו שבת, ורואים "כִּי תוֹלְעֵתָם לֹא תָמוּת" מהגוף שלהם, "וְאֲשֶׁם לֹא תִקָּח" מנשמתם בגהינם גם ביום השבת. "וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בְּשָׂר" כלומר עד שהצופים בהם יאמרו 'ד'–ד'–ד'–ד' דראון' כלומר ד' לנו בראיה זו ואין יכולים לראות יותר (זוהר פרשת תרומה דף קנא ע"א ד"ה ואינון חייבין).

במוצאי שבת יוצאים לעולם כוחות החיצונים וחוזרת האש לבעור בגהינם

כשיוצאת שבת קודש יוצאת גם 'מדורת האש' של הקליפות מנקב 'תהום רבה' (יסור פטדה' לר' חיים הכהן תלמיד מהר"ח' הלכות שבת סימן רצו אות ב ד"ה וכאשר נבאר דינים) וחוזרת לאיתנה הראשון (יסור פטדה' לר' חיים הכהן תלמיד מהר"ח' הלכות שבת סימן דש אות ב ד"ה לעשות מלאכה) וגם כל הקליפות שהיו נסתרות ומתחבאות שם יוצאות מחוריהן (דבר בעתי ליום השישי דף רח ד"ה יבעתוהו) להתפשט בעולם (ספר 'הגרושין' להרמ"ק אות פט ד"ה בענין קדושת). ואז פורחים באויר כמה חיילים ומחנות

של הסטרא אחרא כדי לשלוט בעולם (הקדמת הוזהר דף די ע"ב ד"ה כיון דנפק שבתא) ובפרט על ישראל. לכן רבותינו תיקנו לומר מייד אחרי ערבית של מוצאי שבת 'שיר של פגעים' כדי להכניעם והוא מזמור "יִשָּׁב בְּסֵדֶר עֲלִינוּ בְּצַל שְׂדֵי יִתְלוֹנוּ" (תהלים צא, א). המסוגל להבריח מזיקין (יצרור המור) על התורה לרי אברהם סבע חמיו של ר' יוסף קארו פרשת בראשית ב, ג ד"ה ולכן מוזנים במוצאי שבת), ועל ידי מזמור זה אותן 'הקליפות' שיוצאות לעולם (עפ"י דבר בעתו לר' ששון בן מרדכי שנדוך מבגדד ליום השישי דף רח ד"ה יבשתה) לא שולטות על עם ישראל הקדושים (הקדמת הוזהר דף די ע"ב ד"ה כיון דנפק שבתא). ולולא אמירתו היו 'הקליפות' יוצאות ומחריבות את העולם (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב ד"ה יאחרו ההנהגה) (להרחבה על מעלת וחשיבות 'שיר של פגעים' להכניע את כל המזיקים והמקטרגים ראה מאמרינו לפרשת ויחי – ימעלת שיר של פגעים).

וכן ישראל אומרים במוצאי שבת 'קדושה דסדרא' המתחיל בתיבות "וְאֵתָה קְדוּשׁ יוֹשֵׁב תְּהַלּוּת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זָה אֶל זָה וְאָמַר" (מתוך תפילת ערבית למוצאי שבת) כדי לבטל את הקליפות (ספר 'הגירושין' להרמ"ק אות פט ד"ה בענין קדושת) ולהבריח את כל 'החיצונים'. כי על ידי מושכים קדושה מלמעלה למטה ומלבישים אותה בתחוננים כאשר מתרגמים את לשון הקודש, וכל עוד יש קדושה אז 'החיצונים' נשברים ונכפים (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב ד"ה ולכן אומרים קדושה דסדרא). לכן אומרים 'קדושה דסדרא' גם אחרי תפילת שחרית ביום חול על מנת לבטל את 'המקטרגים' על התפילה שתהיה מקובלת ורצויה. וכן אומרים 'קדושה דסדרא' גם בליל פורים אחרי קריאת המגילה, כי היות שהתבטל אז ה'סטרא אחרא' לכן מוסיפים על ידי כן ביטול על ביטולם. ומוסיפים לאומרה גם בליל תשעה באב כי היות שיש עצבות זה מעורר את 'הקליפות', ובפרט שיושבים כאבלים יש סכנה ורשות למזיקים, לכן אומרים 'קדושה דסדרא' ומבטלים אותם (ספר 'הגירושין' להרמ"ק אות פט ד"ה בענין קדושת). וראה שם כי 'קדושה דסדרא' הנאמרת במנחה של שבת היא מפני עוברי עברה המדליקים את אש הגהנים ביום השבת ויש קטרוג לכן 'הקדושה דסדרא' מבטלה).

רק אחרי שישראל מסיימים אמירת 'קדושה דסדרא' במוצאי שבת יש רשות להניח לחזור ולפעול (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב ד"ה ולכן אומרים קדושה דסדרא) כאשר מלאך דומָה הממונה על הרוחות צועק "חֲזְרוּ לִכְם רְשָׁעִים לְגַהֲנִים שִׁכְבְּרָה שְׁלִימוֹ יִשְׂרָאֵל סְדְרֵיהֶן!" (נשמת חיים) לר' מנשה בן ישראל מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה יוממה שצריך עו' בשם הרמב"ן בשער הגמול), ובא כרוז בכל פתח ופתח של גהינם (זוהר פרשת ויחי דף רל ע"ב מההשמטות סימן כ"ה ד"ה תא חזי שבעה מדורין) ואומר "יְשׁוּבוּ יָרְשָׁעִים לְשִׂאוּלָהּ כָּל גּוֹיִם שְׂכַחֵי אֱלֹקִים" (תהלים ט, יח), וחוזרים להם הרשעים. ואז גם כל חבורות מלאכי החבלה חוזרים להטריד את הרשעים בגהינם ואין מי שירחם עליהם (זוהר פרשת ויקהל דף רז ע"א ד"ה כדן). לכן נהגו לא למהר במוצאי שבת באמירת מזמור "יִשָּׁב בְּסֵדֶר עֲלִינוּ בְּצַל שְׂדֵי יִתְלוֹנוּ" (תהלים צא, א) ובאמירת 'קדושה דסדרא' אלא מחשיכין הרבה ואומרים אותה בנחת (נשמת חיים) מאמר ראשון פרק ארבעה עשר ד"ה יוממה שצריך עו'.

הכניעת החיצונים בשבת היא מעין ביטולם של החיצונים לעתיד לבוא

אין להדליק את הנר להבדלה עד אחרי שמסיימים 'קדושה דסדרא', כי על ידי כן משליט 'החיצונים' (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב דף סו ע"ב ד"ה ולכן אומרים קדושה דסדרא) וגורם להדליק את אש הגהנים אף שעדיין לא הגיע זמנו (הקדמת הוזהר דף די ע"ב ד"ה תלתא אנון דגרמין) ועונושו גדול (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב דף סו ע"ב ד"ה ולכן אומרים קדושה דסדרא). ואף הרשעים מחללי שבת שנמצאים במדור משלהם בגהינם מקללים את האיש שהדליק את הנר קודם זמנו (הקדמת הוזהר דף די ע"ב ד"ה תלתא אנון דגרמין) ועל ידי כן הקדים את הדלקת האש בגהינם (אור החמה) על הקדמת הוזהר דף די ע"ב ד"ה יחד דוכתא מהרמ"ק), ואומרים עליו "הִנֵּה ה' מִטְּלָטֶלֶךְ סִטְלָהּ גִּבְרָ וְעָטָף עֹטָה: צִנוּף יִצְנָפָף צִנְפָּה פִּדְרוּ אֶל אֶרֶץ רַבְּחַת יָדִים שִׁמָּה תָּמוּת וְשִׁמָּה מְרַכְּבוֹת כְּבוֹדָךְ קָלוֹן בֵּית אֲדָנֶיךָ" (ישעיה כב, יז – יח) (הקדמת הוזהר דף די ע"ב ד"ה תלתא אנון דגרמין). ומצוה להמתין עם הדלקת הנר עד אחרי הבדלה על הכוס (מקדש מלך' לר' שלום בוזגלו על הקדמת הוזהר דף די ע"ב סוף ד"ה בגילוייא, זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב דף סז ע"א ד"ה ומה שניאו דברי הוזהר) ב'ברכת הגפן' (עפ"י הנראה מיזכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב דף סז ע"א ד"ה ומה שניאו דברי הוזהר) על הקדמת הוזהר דף די ע"ב סוף ד"ה בגילוייא. ובה ישב סתירה בהקדמת הוזהר דף די ע"ב ד"ה תלתא אנון דגרמין האם צריך להמתין עם הדלקת הנר עד אחרי 'קדושה דסדרא' או עד אחרי הבדלה על הכוס).

בהבדלה על הכוס מפרשין בין קודש לחול ומגבירים 'כוס' מצד הקדושה על 'מדורת האש' של הסטרא אחרא שיצאה במוצאי שבת מהנקב של ה'תהום רבה' (טור פטהי) על שייע אויח הלכות שבת סימן רצו סעיף ב ד"ה אם אין יין מבדילין). ולכן גם מברכים 'בורא מאורי האש' כדי להשפיע כוח ב'שלהבת' שתמשיך להכניע את 'מדורת האש' שלא ישלטו החיצונים בליל מוצאי שבת (זוהר פרשת ויקהל דף רג ע"ב ד"ה כיון דנפק שבתא) וכופפים את האצבעות לפני הנר לרמוז כי כל הכוחות כולם כפופים תחת השכינה וממנה יהיה להם אור וממשלה (מדרש תלפיות) ענף הבדלה ד"ה מברך על הנר). וההסתכלות בצפרניים באותה שעה מתישה את כוחה של הסטרא אחרא. והעושה כן ויאות לאורו אינו ניזוק כל אותו השבוע (יתולעת יעקב' בחלק 'מוצאי שבת' דף לב ע"ב ד"ה ומברך על האש, ארבע חרשים) פרק ו קנאת אפרים דף יז ע"א ד"ה רק ללמוד כל היום). ומריחים בשמים כדי להפיג ה'ריח' הרע העולה מן הגהנים אשר חזר לשרוף את הרשעים במוצאי השבת (מדרש תלפיות) ענף הבדלה ד"ה יטעם בשם' בשם רבי יעקב בן יקר, 'חיי אברהם' לר' אברהם כלפון על טעמי המצוות אות רלז).

וכמו שהקליפות מתחבאות ונסתרות בנקב 'תהום רבה' ביום השבת מפני מחנה המלך, כך לעתיד לבוא יתחבאו ויסתתרו אומות העולם כאשר יתגלה מלך המשיח שנאמר "וְיָבֹאוּ בְּמַעְרֹת צָרִים וּבְמַחְלוֹת עֶפְרָיִם מִפְּנֵי פַחַד ה' וּמִקְהָר גְּאוֹנוֹ" (ישעיה ב, יט) (זוהר פרשת פנחס דף רמג ע"א ד"ה ויבגין דעלת העילות רעיא מהימנא). וכשהקדושה תתפשט בעולם וישראל יעשו חיל, אז עתידים גם הקליפות להיכנס לנקב 'תהום רבה' (הרמב"ד וואלי פרשת לך לך פרק טו על הפסוק 'את הקני ואת הקני') ובסוף לבוא לידי ביטולם. לכן לפני 'קדושה דסדרא' מזכירים את עניין הגאולה העתידית ואומרים "וְיָבֹאוּ לְצִיּוֹן גּוֹאֲלִים כִּי אֵלֵינוּ יָבִיא מִיַּד אֱלֹהִים" (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי פרק יב דף סז ע"א ד"ה ומה שניאו דברי הוזהר) על הקדמת הוזהר דף די ע"ב סוף ד"ה יבשתה). וזה הטעם שאומרים בנוסח 'לכה דודי' בקבלת שבת "ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד" (מתוך פיוט ילכה דודי' לר' שלמה אלקבץ) כי כך יהיה לעתיד לבוא "בְּיוֹם הַהוּא יְהִי ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד" (זכריה יד, ט). ולכן אמרו רבותינו שאם כל ישראל ישמרו שתי שבתות כהוגן הם יביאו מייד את הגאולה (ראה גמ' שבת דף קף ע"ב בשם רשב"י) כי זה כוחה של השבת לבטל את 'הסטרא אחרא' (יערבי נחל' על התורה פרשת בהר דרוש א ד"ה ולכן חמה עובדי עבודה זרה) וכן יהיה במהרה בימינו, אמן.

<p>העלון גם להחליט</p> <p>יהודית בת ודה רוזיטה הי"ד וכל בני משפחתה</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>יערבי נחל' על התורה פרשת פנחס דף רמג ע"א ד"ה ויבגין דעלת העילות</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>יוסף בן קרן הי"ד שיזכה להקים בית נאמן</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>מוריה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>עליה בת יפה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>עליהו בן נפקה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>עליהו בן חנה זיל הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>עליהו בן חנה זיל הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>עליהו בן חנה זיל הי"ד</p>
<p>העלון גם להחליט</p> <p>שמואל בן אולנה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>רובי טליה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>רובי טליה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>רובי טליה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>רובי טליה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>רובי טליה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>רובי טליה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>רובי טליה הי"ד</p>	<p>העלון גם להחליט</p> <p>רובי טליה הי"ד</p>

